

CLIL

Mgr. Michaela Hlaváčová

Co je CLIL?

- Zkratka z CONTENT and LANGUAGE
INTEGRATED LEARNING

CLIL

- Výuka nejazykového předmětu s využitím cizího jazyka

Co je CLIL?

- Stanovuje si dva základní cíle

1. jazykový cíl

2. obsahový cíl

Formy CLILu

- tzv. hard CLIL – vzdělávací obor vyučován v cizím jazyce

Formy CLILu

- tzv. soft CLIL – začlenění tematického obsahu nejazykového předmětu do cizího jazyka – výběr obsahu podřízen jazykovému cíli

Bilingvní výuka

- Předpokládá určitou jazykovou vybavenost žáků
- Cílem hodin je osvojení učiva daného předmětu

Bilingvní výuka

- Nesleduje dualitu cílů
- Upřednostňuje obsahový cíl
- Jazykový cíl není stanoven

CLIL

- Termín CLIL použit v roce 1994
- Metoda původem z Finska

CLIL

- V současnosti v různém rozsahu napříč světem, Evropou
- V Evropě různé podoby, odlišnosti v realizaci CLILu v jednotlivých předmětech, různá specifika

Proč CLIL

- Změny ve společnosti
- Zvýšené nároky na jazykové dovednosti ve společnosti
- Mobilita studentů

Proč CLIL

- Mobilita pracovních sil
- Snazší dostupnost různých materiálů
- Praktické využití jazyka

Proč CLIL

- Učení žáků myslet v cizím jazyce
- Zvýšení jazykových kompetencí žáků i učitelů
- Užívání různých učebních strategií
- Odklon od tradičního přístupu v procesu výuky

Teoretické koncepce

- Konstruktivistický přístup
 - výuka zaměřena na žáka
 - žák je aktivní
 - žák je „konstruktérem“ svého poznání
 - učitel volí vhodné metody – aktivizace
 - učitel průvodcem a rádčem

Teoretické koncepce

▪ Učební styly žáků a typologie MBTI

Heterogenní třídy:

- vizuální typy žáků
- auditivní typy žáků
- kinestetické typy žáků
- implementace různých metod a strategií dle typů a typologie žáků

Teoretické koncepce

- 4Cs ... tzv. čtyři C

Výuka CLIL by měla zahrnovat:

- Content – obsah
- Communication – komunikaci
- Cognition – poznávání
- Culture - kulturu

Bloomova taxonomie

- Řadí vzdělávací cíle dle kognitivní náročnosti
- Vodítka pro přípravu na hodinu
- Pomůcka pro formulaci cílů

Bloomova taxonomie

- Pomůcka pro volbu úkolů adekvátní náročnosti
- Pomůcka pro individualizaci výuky
- Pomůcka pro sebehodnocení žáka

6. Vytvořit

5. Vyhodnotit

4. Analyzovat

3. Aplikovat

2. Pochopit

1. Pamatovat

Zapamatování – znalost

Aktivní slovesa

- Definovat
- Popsat
- Vybavit si
- Vybrat
- Seřadit
- Přiřadit
- Pojmenovat
- Doplnit

Zapamatování – znalost

Příklad

- Žák definuje pojem eroze.
- Žák vyhledá v textu 5 znaků obojživelníků.
- Žák vyjmenuje 10 sloučenin.

Pochopení - porozumění

Aktivní slovesa

- Popsat
- Parafrázovat
- Shrnout
- Identifikovat
- Přeformulovat
- Vysvětlit
- Použít

Pochopení - porozumění

Příklad

- Žák vysvětlí Archimédův zákon.
- Žák rozliší savce a obojživelníky.
- Žák popíše pokus.

Aplikace - použití

Aktivní slovesa

- Uspořádat
- Použít
- Sestavit
- Srovnat
- Uvést vztah mezi
- Navrhnout

Aplikace - použití

Příklad

- Žák vysvětlí obsah grafu.
- Žák navrhne model...
- Žák sestaví elektrický obvod.

Analýza – rozbor jevu

Aktivní slovesa

- Rozčlenit
- Rozhodnout
- Provést rozbor
- Charakterizovat
- Přirovnat
- Načrtnout
- Diferencovat
- Vytvářet grafy

Analýza – rozbor jevu

Příklad

- Žák odvodí zákonitosti daného jevu.
- Žák navrhne možná řešení problému.
- Žák rozhodne, která z variant je vhodnější.

Vyhodnocení

Aktivní slovesa

- Posoudit
- Ocenit
- Prověřit
- Srovnat s normou
- Uvést klady a zápory
- Zdůvodnit
- Kritizovat

Vyhodnocení

Příklad

- Žák porovná průběh dvou pokusů.
- Žák vysvětlí svůj postoj.
- Žák uvede důvody pro a proti užívání jaderné energie.

Syntéza – tvořivý přístup

Aktivní slovesa

- Shrnout
- Zobecnit
- Vytvořit hypotézu
- Shrnout
- Kombinovat
- Modifikovat
- Organizovat
- Vyvodit obecné závěry

Syntéza – tvořivý přístup

Příklad

- Žák shrne společné vlastnosti kapalin.
- Žák navrhne, jak by bylo možné snížit spotřebu vody.
- Žák diskutuje o tom, co by se stalo, kdyby...

Přínosy implementace CLIL metody

- Práce s reálným obsahem
- Mnoho strategií při užití CLILu
- Větší motivace žáků

Přínosy implementace CLIL metody

- Rozvoj znalostí v předmětu i v cizím jazyce
- Rozvoj komunikativních dovedností
- Zvyšování profesní kvalifikace učitele

Přínosy implementace CLIL metody

- Přirozený rozvoj jazykových dovedností
- Přípravuje na reálný život
- Formování postojů

Přínosy implementace CLIL metody

- Komplexnost jazyka
- Vyšší efektivita výuky
- Spolupráce mezi učiteli

Rizika při implementaci CLIL metody

- Nedostatečná jazyková kompetence používat cizí jazyk v odborném předmětu
- Nedostatek odpovídajících a využitelných materiálů
- Malá či žádná podpora ze strany vedení školy

Rizika při implementaci CLIL metody

- Časová náročnost na přípravu materiálů, vyučovací jednotky
- Nesystematické zavádění CLILu
- Časová náročnost během samotné výuky

Rizika při implementaci CLIL metody

- Neochota, obava učitelů pracovat v týmu
- Nedostatečné kompetence jazykové či oborové u vyučujících
- Mnoho žáků ve třídě, různé vzdělávací potřeby

Zavádění CLILu ve škole

Kdo by měl vědět a kdo nemusí vědět o CLILu ve škole

- MŠMT?
- Vedení školy?
- Zřizovatel školy?
- Učitel/učitelé?
- Rodiče žáků?
- Žáci?

Zavádění CLILu ve škole

Rodiče žáků

- Informovat – důvody a výhody
- Obavy – jazyková zátěž? Obsah předmětu?
- Nabídnout ukázkovou hodinu

Zavádění CLILu ve škole

Žáci

- Všichni žáci na jakékoli úrovni školy
 - při realizaci přínosy i problémy

- Vybraní žáci - CLIL jen výběrový
 - při realizaci přínosy i problémy

CLIL učitel

- Učitel odborného předmětu?
- Učitel jazyka?
- Učitel jazyka ve spolupráci s učitelem odborného předmětu?
- Rodilý mluvčí?
- Jazyková úroveň?

CLIL učitel

- Těžiště hodiny převést na žáka
- Motivovat žáka
- Usnadňovat práci v cizím jazyce

CLIL učitel

- Volit vhodné materiály a strategie
- Střídat výukové strategie
- Zohledňovat různé styly učení

CLIL učitel

- Zařazovat různé formy práce
- Zařazovat aktivizující metody výuky
- Znat svůj obor

CLIL učitel

- Být jazykově vybavený
- Možnost pracovat v team – teaching
- Motivace učitele!

CLIL učitel

- Přizpůsobit jazykovou náročnost znalostem žáků
- Znat principy osvojování si cizího jazyka
- Zohledňovat jazykové schopnosti žáků

CLIL učitel

- Propojovat předchozí znalosti, zkušenosti žáků s novými poznatky
- Pracovat s chybou
- Pracovat s různými typy hodnocení

CLIL učitel

- Poskytovat zpětnou vazbu
- Podporovat pozitivní atmosféru ve třídě
- Podporuje práci ve dvojici
- V CLIL hodinách často uplatňuje skupinovou práci

Modely realizace CLILu

Dle podílu cizího jazyka v dané vyučovací jednotce či ve školním roce

- Krátké herní aktivity (language showers)
- Projektové aktivity
- Zařazení jednotlivých tematických celků do výuky vybraného předmětu
- Výuka jednoho nebo více předmětů

Language showers – Jazykové sprchy

- Krátké cizojazyčné vstupy v nejazykových předmětech
- Motivační
- Krátké herní aktivity
- Délka cca 5-20 minut

Language showers – Jazykové sprchy

- Obměňovat pravidelně
- Vychází z duality cílů
- Integrace výuky jazykového i nejazykového předmětu
- Nenásilné propojení výuky cizího jazyka a obsahu předmětu

Jazykové vrstvy cizího jazyka

Jazyk

- Specifický pro daný předmět, např. termíny, názvosloví
- Pomáhající vyjadřovat různé postupy
- Vhodný pro studijní prostředí – detailní čtení, vyhledávání specifických informací
- Pro běžnou komunikaci –komunikační

Cizí jazyk v CLIL hodinách

- Výuka metodou CLIL nenahrazuje běžné hodiny cizího jazyka
- Hodiny CLIL často nejsou vedeny učitelem cizího jazyka
- Jazyk slouží jako nástroj ne jako cíl výuky

Mateřský jazyk vs. cizí jazyk

- Střídání jazykových kódů
= mluvčí střídá cizí a mateřský jazyk
= žákům je umožněno totéž
- Mateřský jazyk = podpora při zprostředkování pochopení
- Nutno rozvíjet mateřský jazyk v oblasti termínů a dovedností práce s textem apod.

Mateřský jazyk vs. cizí jazyk

Výzkumy ukazují, že efektivita výuky jazyka i předmětu stoupá, pokud se cizí jazyk využívá alespoň ve 25% celkového objemu výuky.
(Pavesi a kol. 2001)

Role cizího jazyka v CLIL hodině

Učitel pracuje s jazykem, který:

- je specifický pro daný předmět ... odborné termíny
- pomáhá vyjadřovat různé postupy
- je vhodný pro studijní prostředí – detailní čtení, vyhledávání specifické informace
- je úměrný jazykovým znalostem žáků
- je vhodný pro běžnou komunikaci

Práce s chybou

- Přírozená součást procesu učení
- Chyba není projevem selhání
- Chyba je příležitost k učení

Práce s chybou

- Chyba není „stopkou“ k užívání jazyka
- Pracovat s chybou – např. zopakovat promluvu, ale bez chyb

Práce s chybou

- Přírozenost žákova projevu (srozumitelnost) je víc než jazyková správnost
- Podpora projevu i za cenu chyb
- Pracovat s chybou – podávat různé nápovědy, obdobné formulace, dílčí kroky ke zjištění správnosti

Scaffolding /lešení/

- CLIL učitel staví dvojí lešení (předmět, jazyk)
- Soubor podpůrných strategií, které učení usnadní
- Pomáhá žákům efektivně dojít k novým znalostem, dovednostem
- Předchází problémům, učebním překážkám

Scaffolding /lešení/

- Podporuje kreativní a kritické myšlení
- Nabídka dle aktuální potřeby žáků
- Používání různých technik podpory

Scaffolding /lešení/

Techniky scaffoldingu

- Obrázky
- Reálné předměty
- přeformulovaná zadání úloh
- příklady modelů požadovaného výstupu (ukázkových řešení, předpřipravených vět...)

Scaffolding /lešení/

- Grafické organizátory – myšlenkové mapy, schémata, grafy
- Strukturování, schematizování textu...
- Neverbální projev – mimika, gesta, pantomima

Scaffolding /lešení/

- Monitorování a průběžná reflexe během hodiny
- Tabulky
- Předem naučit slovní zásobu, klíčová slova
- Zredukování větu na nejzákladnější informace

Scaffolding /lešení/

- Nahrávky
- Nabídka nápovědy
- Ilustrovat postup myšlení
- Představit předem ukázkou výstupu

Scaffolding /lešení/

- Připravené věty, fráze pro podporu mluvení
- Mnemotechnické pomůcky
- Rozdělit zadání do jednotlivých kroků

Scaffolding /lešení/

- Na příkladu modelovat požadované
- Volit různé podoby ztvárnění – namaluj, přiřad', spoj, předved'
- Zpočátku otázky ano/ne

Rozvoj 4 jazykových dovedností

- Integrace všech čtyř dovedností – poslechu, čtení s porozuměním, psaní a mluvení do CLIL výuky
- Všechny čtyři dovednosti zde nejsou procvičovány, ale jsou prostředkem k získání nové informace, k pochopení obsahu předmětu.

Rozvoj 4 jazykových dovedností

Receptivní:

Čtení s porozuměním

Poslech

Rozvoj 4 jazykových dovedností

Produktivní:

Psaní

Mluvení

Čtení s porozuměním

- Volit vhodné materiály – po jazykové stránce
- Volit vhodné materiály inspirující žáky
- Volit texty délkou i jazykovou strukturou nepatrně nad rámec znalostí žáků

Čtení s porozuměním

- Doplnovat texty obrázky, grafy, náčrtky...
- Rozvíjet dovednosti čtení – dovednost vyhledávat specifické informace v textu
- Klást otázky ke čtenému textu

Čtení s porozuměním

- Shrnovat přečtené
- Pracovat s různými technikami kritického myšlení

Poslech s porozuměním

Volit vhodné strategie pro poslech

- Poslech pro získání obecné představy
- Předpovídání
- Shrnutí
- Poslech pro získání detailů
- Identifikace neznámých informací
- Rozpoznání nových typů výrazů, ustálených spojení

Poslech s porozuměním

- Poslech vždy 2x
- Motivovat k poslechu, zjistit, co o problematice žáci vědí...
- Formulovat vhodné úkoly vztahující se ke slyšenému textu

Poslech s porozuměním

- Obměňovat aktivity rozvíjející poslech
- Podporovat žáky

Mluvení

- Velmi náročné pro sdílení obsahu
- Dovednost spjata s jazykovou úrovní žáků
- Vyžaduje různé podpory scaffoldingu

Mluvení

- Je vhodné nabízet jazykové rámce
- Jazykové rámce psát na tabuli, vytvořit jejich přehled

Mluvení

<p>First of all..., then..., next..., after that... Finally... When...</p>	<p>Možné začátky vět</p>
<p>This relates to... This is similar to... I was surprised ... In my opinion ...</p>	<p>Pro vyjádření názorů, myšlenek, postojů</p>
<p>I noticed... I learned ... I realized...</p>	<p>Chceme-li vyjádřit, čemu se naučili</p>

Mluvení

- Ponechat prostor pro přechod jazyků – cizího a mateřského
- Možnost volit, v jakém jazyce bude promluva

Mluvení

- Motivovat k užívání cizího jazyka
- Volit pro mluvení takové aktivity, ve kterých žáci využijí svých znalostí

Psaní

- Spojeno s osvojením si obsahu
- Nutno volit potřebné formy scaffoldingu
 - Vzorové texty
 - Spojovací výrazy
 - Začátky vět
 - Obraty, které jsou pro danou oblast
 - typické
 - Zprostředkovat slovní zásobu

Psaní

- Nevolit příliš náročné úkoly
- Zpočátku pojmenování obrázků, krátké věty, reakce
- Podporovat otázkami, nabídkou slov...
- Později shrnovat, reagovat, vyjádřit své myšlenky ve více větách ... podpora scaffoldingu může být nadále

Gramatika cizího jazyka

- Nepřeceňovat význam gramatiky
- Nepodceňovat význam gramatiky
- Významné je podněcovat plynulé mluvení
- Důležitá je slovní zásoba
- Cílené vložení gramatického jevu podporuje jeho fixaci s ohledem na kontext

Plánování výuky CLIL

Promyslet:

- V jakém ročníku
- V jaké třídě
- V jakém předmětu
- Jak často
- Jakou formou
- Kdo

Plánování výuky CLIL

- Vymezení cíle obsahového/cílů v předmětu
- Vymezení cíle jazykového/cílů v předmětu
- Užití sloves z Bloomovy taxonomie při vymezování cílů

Plánování výuky CLIL

- Využívat celou škálu Bloomovy taxonomie
- Respektování výstupů z ŠVP, RVP
- Zahrnutí 4C's, tj. čtyři C i do plánování

Plánování výuky CLIL

- Výběr materiálů – texty, poslechy, videa, filmové ukázky...
- Výběr vhodných strategií
- Zvážit délku aktivit

Plánování výuky CLIL

- Adaptace materiálů
- Plánování scaffoldingu
- Promýšlet, jak bude probíhat hodnocení a zpětná vazba

Plánování hodiny

- Vyhodnotit, co žáci umí, znají (v předmětu, v jazyku)
- Formulovat obsahové a jazykové cíle pro konkrétní hodinu
- Stanovit si jejich hodnocení

Plánování hodiny

- Ve vztahu k cílům zvolit vhodné strategie a materiály
- Zvážit scaffolding – podporu
- Promyslet formy organizace práce

Stanovení cílů

▪ Obsahový cíl

- Vycházet z výstupů formulovaných v ŠVP
- Plánovat v souladu s Bloomovou taxonomií cílů

Stanovení cílů

▪ Jazykový cíl

- Vycházet z výstupů formulovaných v ŠVP
- Plánovat v souladu s Bloomovou taxonomií cílů
- Jazyk ... ve smyslu gramatiky není těžištěm výuky integrovaného předmětu
- Jedná se o používání jazykových prvků k dosažení určitého cíle

Metody a strategie využitelné ve výuce

- Aktivizační metody (brainstorming, práce s myšlenkovou mapou)
- Metody předávání informací (práce na stanovištích, prezentace...)

Metody a strategie využitelné ve výuce

- Metody kooperativní (skládankové učení...)
- Metody procvičující učivo (kategorizování, přiřazování...)

Aktivizační metody

- Metody a procesy, pomocí kterých žák přijímá s aktivním přičiněním informace.
- Žák je v centru dění.
- Žák se aktivně zapojuje.

Aktivizační metody

- Existence mnoha aktivizačních metod, didaktických her.
- Zabírají více času na přípravu i více času během výuky.

Aktivizační metody - didaktické hry

- Pexeso
- Domino
- Kvíz

Aktivizační metody - didaktické hry

- Slepé mapy
- Křížovka
- Vědomostní testy
- Osmisměrky

Aktivizační metody - didaktické hry

- Rotující papír
- Problémové vyučování
- Skládankové učení

Aktivizační metody - didaktické hry

- Přiřazování
- Metoda 6-3-5
- Brainstorming

Rotující papír

- Po třídě jsou vyvěšeny flipy a žáci jsou rozděleni do skupin, každá skupina začne u jednoho flipu. Na flipech jsou uvedena témata/otázky a žáci ve stanoveném limitu dopisují své poznatky, odpovědi. Po uplynutí vymezeného času se přesouvají k dalšímu flipu. Na závěr stojí každá skupina u svého flipu a může vyhodnotit, co bylo ještě doplněno.

Problémové vyučování

- Žáci například doplňují neúplný text
- Uspořádají čísla/slova/věty tak, aby z nich vytvořili celek odpovídající na problémové otázky
- Otázky typu: Proč... Srovnej... Čím se liší...

Aktivity pro hodiny s CLILEm

- Vyber
- Poslouchej
- Dokonči větu
- Doplně do vět

Aktivity pro hodiny s CLILEm

- Napiš odpověď na otázku
- Popiš
- Spoj
- Vyhledej, označ

Aktivity pro hodiny s CLILEm

- Urči - pravda x lež
- Najdi rozdíl
- Zakresli

Aktivity pro hodiny s CLILEm

- Vybarvi
- Seřad'
- Vypiš

Aktivity pro hodiny s CLILEm

Grafické organizéry

- Umožňují informace třídit a strukturovat
- Klíčové pojmy umožňují žákům číst zaznamenané informace

Aktivity pro hodiny s CLILEm

- Myšlenková mapa
- Vennovy diagramy
- Vývojové diagramy (rybí kost)

Aktivity pro hodiny s CLILEm

- Najdi někoho, kdo...
- Běžací diktát
- Písničky
- Asociační aktivity

Aktivity pro hodiny s CLILEm

- Aktivity s pohybem
- Hraní rolí
- Dramatizace

Náměty na rozvoj slovní zásoby

- Alfabox
- Pexeso
- Kvarteto
- „Plácačky“

Náměty na rozvoj slovní zásoby

- Umazávání
- „Talíře“
- Předávání lístku

Náměty na rozvoj slovní zásoby

ALFABOX

A	B	C	D	E
F	G	H	I	J
K	L	M	N	O
P	Q	R	S	T
U	V	W	X	Y
Z				

Náměty na rozvoj slovní zásoby

DOMINO

TIT

SPARROW

Náměty na rozvoj slovní zásoby

CONNECTED TWO

capital

penninsula

river

glacier

flow

locate

stream

cave

rotate

speak

island

mountain range

valley

Ukázky jazykových sprch, lekce, aktivit

Ukázka lekce - dějepis

CLIL VÝUKOVÝ PLÁN

Vzdělávací obsah: **dějepis**

Jazyk: **anglický**

Min. jazyková úroveň žáků: **A1**

Pilotováno v ročníku: **6.**

Časová dotace: **2 vyučovací hodiny**

Rozvíjené klíčové kompetence: **k učení, komunikativní, sociální a personální, k řešení problémů, pracovní**

Ukázka lekce - dějepis

Obsahové cíle

Obsahové	Cíle	Identifikovat postavy římských dějin. Charakterizovat dobu vlády G. J. Caesara. Porovnat juliánský kalendář s kalendářem gregoriánským a vyhledat rozdíly.
	Výstupy	Žák určí osobnosti na obrázku. Žák vlastními slovy popíše nástup Caesara na trůn a dobu jeho vlády. Žák porovná kalendáře – juliánský a gregoriánský. Žák vyhledá v dostupné literatuře potřebné informace. Žák prezentuje zjištěné informace.
	Předchozí znalost z obsahu předmětu	Vznik 1. triumvirátu.

Ukázka lekce - dějepis

Jazykové	Cíle	Seřadit cizojazyčný text chronologicky. Vyhledat v textu slovní zásobu, která byla předučena v úvodu. Porovnat ústně informace se spolužákem. Zopakovat a upevnit čtení dat a letopočtů. Procvičit názvy cizích zemí, zapsat anglicky do mapy vybrané země, kam se Caesar dostal.
	Výstupy	Žák v jednoduchých větách zprostředkuje informace o Caesarovi. Žák zakreslí do mapy informace v angličtině.
	Klíčová slovní zásoba	Leader, enemy, master, expedition, serve, join, army, appoint, civil, war, victory
	Rozvíjení jazykové struktury	Using past simple Reading dates, large numbers
	Scaffolding	Obrázky, slovní zásoba na viditelném místě, mapa, anglický, český text

Paragraph ____

Julius Caesar was a great general and an important leader in ancient Rome. He was a brilliant general who won many victories for Rome.

Paragraph ____

Julius Caesar was born in Rome on 13 July 100 BC. He was born in a patrician family. When Caesar was 16, his father died. Later Caesar left Rome and joined army.

Paragraph ____

In 60 -61 he served as governor of the Roman province of Spain. In 60 BC he was a member of First triumvirate – a pact with Pompey and Crassus, they helped him to become a consul in 59.

Paragraph ____

Then he was in Roman Gaul where he stayed for 8 years. He connected whole France and Belgium to the Roman empire. He made two expeditions to Britain, in 55 and 54 BC.

Paragraph ____

Julius Caesar crossed the Rubicon in 49 BC. The civil war started. He returned to Italy, Pompey left Italy. Caesar was appointed dictator. When Caesar got to Egypt Pompey was dead. Caesar met Cleopatra (the Egyptian queen) and took her back to Rome with him. They had a child Caesarion.

Paragraph ____

Caesar was now a master of Rome and made himself dictator and consul. He started with many reforms. Julius Caesar became more popular with the people. He had many enemies. On 15 March 44 BC he was killed by Brutus and Cassius. Brutus was a Caesar's friend or his son.

1. Caesar became a consul.	a) 49 BC
2. Caesar was killed.	b) 100 BC
3. Caesar crossed the Rubicon.	c) 44 BC
4. Caesar was born.	d) 55 and 54 BC
5. Caesar made expeditions to Britain.	e) 59 BC

Kooperativní bingo

Přírodopis

Každý žák obdrží tabulku 4x4, v každém okně je zapsána otázka. Žáci si list podepíší, poté se pohybují po třídě, kladou otázky spolužákům, kteří jim na ně odpovídají. Do listu žaka smí zapisovat jen jiný žák. Nesmí si zapisovat sami. Záleží na počtu žáků ve třídě, je dobré vymezit, kolikrát se žák může ptát stejného žaka. Kdo má jako první zapsány odpovědi na všechny otázky, zvolá „Bingo“. Všichni se vrací na své místo a spočítají, kolik řádků, sloupců a uhlopříček mají zcela zaplněno. Toto číslo si zapíší. Následuje společná kontrola, chybné odpovědi si žáci opravují, v případě, že jim odpověď chybí, dopíší si ji. Na konci si žáci spočítají, kolik sloupců, řádků a uhlopříček měli zcela vyplněných a bez chyby.

<p>How many litres of blood do we have in our body?</p>	<p>Kolik párů žebere má člověk?</p>	<p>What is blood made up of?</p>	<p>Kolik základních krevních skupin rozlišujeme u člověka? Uveďte názvy.</p>
<p>Which vitamin builds strong bones and teeth?</p>	<p>How fast does the heart of adult beat per minute (no doing exercise)</p>	<p>Co je to kyfóza?</p>	<p>Which vitamins are fat-soluble?</p>
<p>How many teeth should an adult have?</p>	<p>K čemu slouží bílé krvinky?</p>	<p>How many times does the average human breath in a minute?</p>	<p>K čemu slouží kostní dřev?</p>

Hustota– fyzika

Učitel rozdělí žáky do dvojic. Každá dvojice obdrží pracovní list. Do listu nejprve zapíšou hustotu těles, napíšou svůj předpoklad o tom, co se bude dít, když daný předmět ponoří do vody. Učitel poté žákům rozdá kádinky a sáčky, které obsahují všechny předměty, které budou klást do vody. Žáci postupně zaznamenávají, co zjistí. Záznamy vedou v angličtině. Na závěr shrnou své poznatky, k čemu dospěli na základě pokusu.

Hustota – fyzika

Material	Density	YOUR PREDICTION What does the object do?	TRUE ANSWER after the experiment	Your explanation (density of the object and of water can help you)
A piece of rubber				
A bead				
A steel weight				
A piece of cork				
A packet of water				
A nail	-----			
A piece of wax	-----			
A paper clip	-----			
A button	-----			
A small branch	-----			
A coin	-----			
A piece of plastic	-----			

Vennův diagram – vlastivěda/zeměpis

Tato metoda souží k záznamu informací, podstatných pro znázornění toho, co má dané téma, jev, činnost, apod. shodné a rozdílné. Nejčastější znázornění je dvěma (i více) kruhy, částečně se překrývajícími. Můžeme ale zvolit i jiné znázornění např. čtverce nebo obdélníky. Žáci zapisují do diagramu rysy, vlastnosti, charakteristiky, apod. ke každému z témat. Pro každé téma je jeden kruh. V částech, které se překrývají, je pak zapsáno to, co mají daná dvě témata společného.

Vennův diagram – vlastivěda/zeměpis

The Czech Republic is located in central Europe. There live about 10 million people and an area is about 79 000 km². The Czech Republic has got the same history with the Slovakia. People speak Czech, it is a Slavic language. The capital city is Prague. There live about 1,2 milion people. The head of the republic is a president. In the flag you can find red, blue and red colour. People use Czech crown to pay. The Czech Republic has got a border with Germany, Poland, Slovakia and Austria. The Czech Republic is the member of EU, NATO... Hockey and football are very popular there. People can go skiing because there are mountains.

Vennův diagram – vlastivěda / zeměpis

České území připomíná čtyřúhelník, který je obklopený většinou nevysokými horami. Hranice tak běží po hřebenech Šumavy, Českého lesa, Krušných hor. Nejvýznamnějším hospodářským odvětvím je průmyslová výroba, zejména výroba automobilů, obráběcích nástrojů a strojírenských výrobků. Na Moravě má významný podíl železářství a ocelářství. K hlavním pěstovaným plodinám patří kukuřice, cukrová řepa, brambory, pšenice, ječmen a žito. Zhruba 95 % území pokrývají kopce a pohoria, díky čemuž jsou zde ideální podmínky pro lyžování, jízdu na horských kolech a turistiku. V českých lesích žijí divočáci a lišky. V České republice se vyrábí světoznámé pivo. V zahraničí je patrně nejpopulárnější pivo pilsenské (Pilsner). Na jižní Moravě a na některých místech v Čechách se pěstuje víno. Díky rekordním 900 přírodním minerálním pramenům, které se na území České republiky nacházejí, se zde vyrábí velké množství minerálních vod. Najdeme zde rovněž mnoho lázní. Součástí tradičních jídel jsou často knedlíky, které se připravují z brambor nebo z mouky.

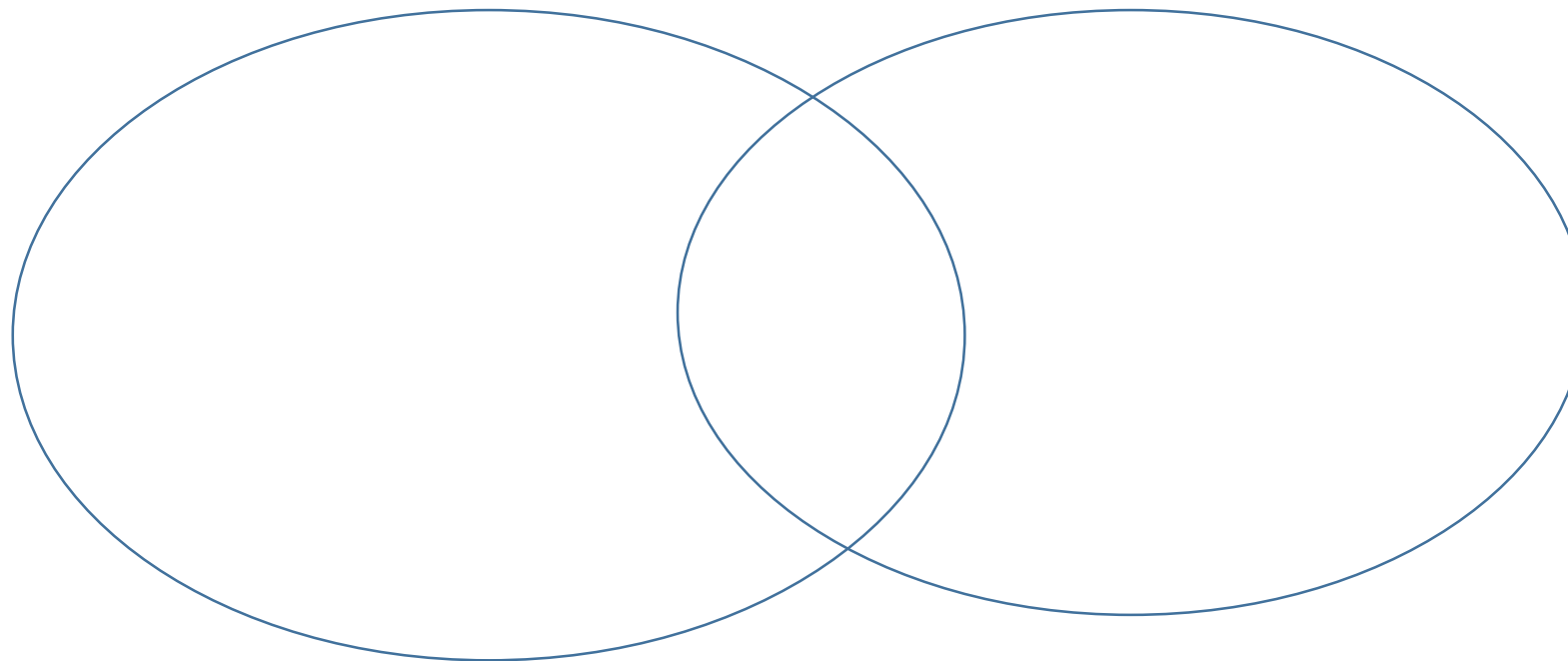
Vennův diagram – vlastivěda/zeměpis

Slovakia is located in the central Europe. There live about 5 million people and an area is about 50 000km². Slovakia has got the same history with the Czech Republic. The official language is Slovak, it is a Slavic language. The capital and largest city is Bratislava. There live about 470 000 people. The head of the republic is a president. In the flag you can see red, blue and red colour. They use Euros to pay. Slovakia is bordered by the Czech Republic, Austria, Poland, Ukraine and Hungary. The important river is the Danube. The country joined the European Union in 2004 and the Eurozone in 2009. Slovakia is also a member of NATO. Football and hockey are very popular sports there.

Vennův diagram – vlastivěda/zeměpis

Do severní poloviny země zasahují Karpaty, do kterých patří i Vysoké Tatry, oblíbené centrum zimních sportů. Najdete zde i nejvyšší slovenskou horu Gerlachovský štít (2 655m). Lesy zde pokrývají více než 40% území. Roviny v oblasti Podunajské nížiny jsou úrodné a pěstuje se zde pšenice, ječmen, brambory, cukrová řepa, ovoce, tabák a hrozny. Povrch země je většinou hornatý. Krajina přitahuje zájem turistů. Pro rekreaci jsou významné také termální prameny. Na nich se budují lázně a koupaliště. Řeka Dunaj tvoří část jižní hranice státu a je významným evropským veletokem. Na jihu Slovenska žije silná maďarská menšina. K tradičním jídlům patří brynzové halušky a zelňačka s klobásou.

Vennův diagram – vlastivěda/zeměpis

Matematika – prostorové útvary

▪ Matematika 3D Shapes

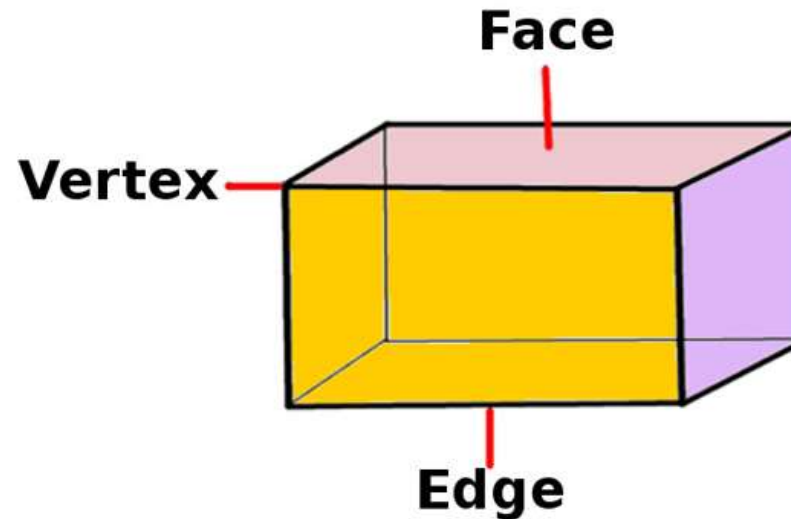
Ukazovat tělesa, pojmenovávat a naučit.

- **Sphere**
- **Cylinder**
- **Cube**
- **Cuboid**
- **Cone**
- **Pyramid**

Ve dvojici jeden zavře oči, hmatem určí těleso.

Matematika – prostorové útvary

Vertex
Side
Edge

Žáci popisují jednotlivá tělesa – počet stran, hran, vrcholů.

Matematika – prostorové útvary

Žáci dostanou do dvojic kostku a plní úkoly dle čísel, která jim padají.

- 1, 4 – namaluj**
- 2, 5 – popiš**
- 3, 6 – předved'**

Psaní dopisu

Dopis mohou žáci psát komukoli, čemukoli. Důležité je, aby měli proč psát a o čem. Psaní dopisu může být na konci hodiny/tématu, na začátku tématu. Scaffolding je zde zcela na místě.

Psaní dopisu

Dear _____.

I am _____

I read about _____

I must say you are _____

I would like to know _____

I think you _____

I admire _____

I was surprised _____

Best regards

Questionnaire – Volba povolání

	often	sometimes	seldom	never
watch TV				
walk for pleasure				
play computer games				
listen to music				
read books				
go out				
do sports				
go shopping				
go to the cinema				
collect something				
travel				
chat, surf the Web				

Questionnaire – Volba povolání

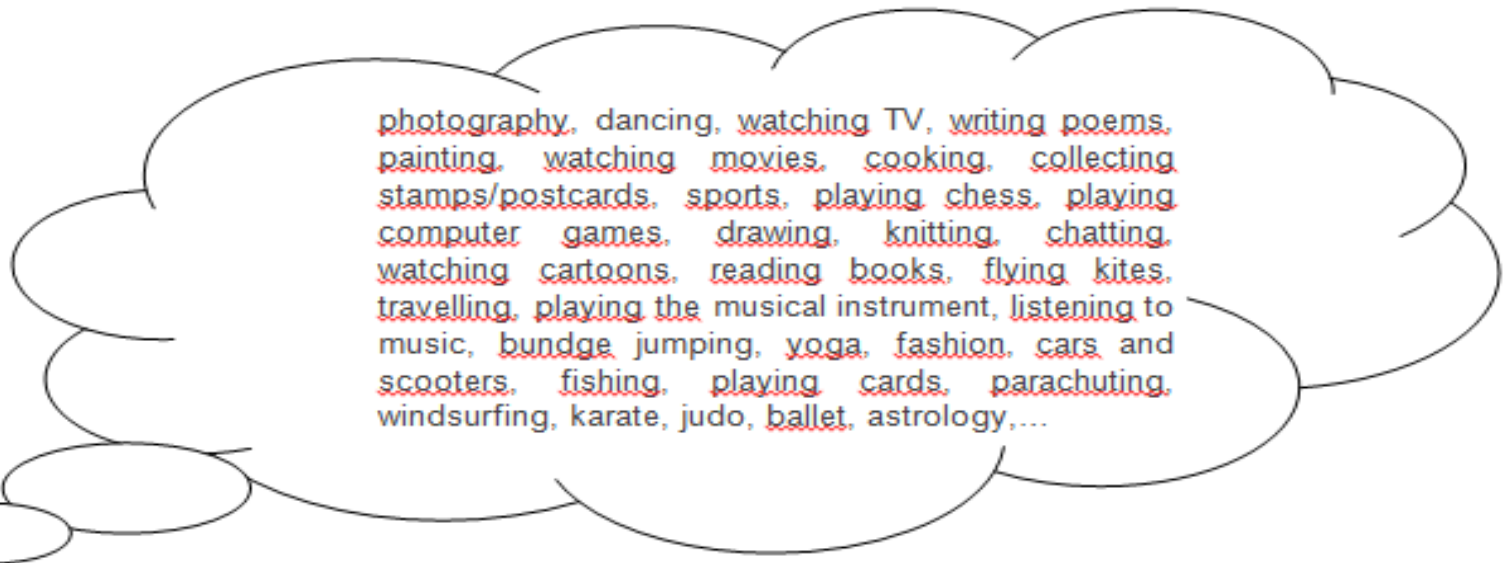
Žáci dostanou dotazníky, vedou hovory s jiným spolužákem a odpovědi zaznamenávají.

Následně vzniknou dvě skupiny, zde si předávají informace a vytvoří za skupinu graf o jejich volném čase.

Sebepoznání – Rodinná výchova

MY HOBBIES AND INTERESTS

It is really important to have some interests or hobbies you can do in your free time. They make you feel good and help you build extra skills while you are doing something you like.

photography, dancing, watching TV, writing poems,
painting, watching movies, cooking, collecting
stamps/postcards, sports, playing chess, playing
computer games, drawing, knitting, chatting,
watching cartoons, reading books, flying kites,
travelling, playing the musical instrument, listening to
music, bungee jumping, yoga, fashion, cars and
scooters, fishing, playing cards, parachuting,
windsurfing, karate, judo, ballet, astrology,...

Sebepoznání – Rodinná výchova

Which activities do you like doing?

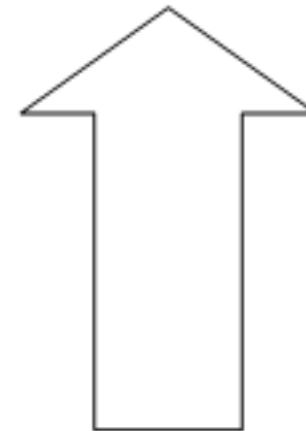
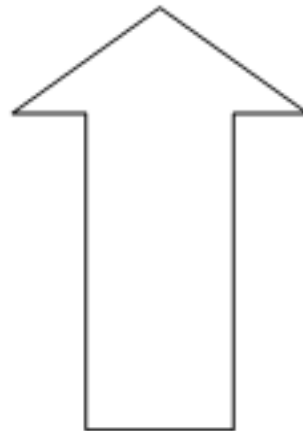
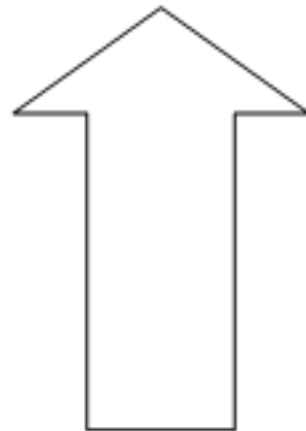
1. _____ 2. _____
3. _____ 4. _____

Which activities do you think are...?

Dangerous	Exciting	Boring	Funny	Challenging

Sebepoznání – Rodinná výchova

What other interests/hobbies would you like to develop?

Hodnocení

Jak hodnotit v „CLILovské“ hodině

- Nehodnotit vůbec?
- Hodnotit jen výborné žáky?

Jak hodnotit v „CLILovské“ hodině

- Hodnotit různými formami hodnocení?
- Podávat průběžnou zpětnou vazbu?
- Hodnotit všechny žáky, všichni potřebují zpětnou vazbu?

Hodnocení

- Využívat nástroje hodnocení:
 - Formativní
 - Sumativní
- Hodnotit průběžně
- Využívat různé formy hodnocení

Hodnocení

Formativní hodnocení

- Průběžné
- Hodnocení procesu učení
- Žák získává zpětnou vazbu o pokroku
- Časté – po výukovém celku, tématu

Hodnocení

Formativní hodnocení

- Ve spojení s CLILem více spravedlivé
- Dává informace o tom, na co se dále při výuce zaměřit
- Uzpůsobeno na třídu se žáky s různou úrovní dovedností

Hodnocení

Podoby formativního hodnocení

- Neformální dotazy učitele
- Dotazníky
- Speciální tabulky se jmény žáků a kritérii

Podoby formativního hodnocení

- **Prezentace žáků**
- **Hodnocení spolužáků**
- **Sebehodnocení**

Hodnocení

Sumativní hodnocení

- Souhrnné
- Hodnocení naučeného
- Probíhá obvykle na konci určité výukové etapy

Sumativní hodnocení

- Formální hodnocení v podobě testu
- Dobré testování = užitečná zpětná vazba

Hodnocení

- Věnovat čas **sebehodnocení**
- Věnovat čas **zpětné vazbě**
- Poskytovat zpětnou vazbu všem zákazům

Hodnocení

- Vytvářet testy tak, aby bylo ověřováno jen to, co se žáci učili
- Testy přizpůsobit přístupům, které byly použity v hodinách

Hodnocení

Formy hodnocení:

- test s různými typy úkolů
- hodnotící tabulka
- sebehodnocení
- rozhovory
- portfolia
- učební deník

Sebehodnocení, reflexe žáka

- Zahrnuje obsah výuky, metody, prostředky činnosti, proces učení např. vyjmenuji..., napíšu..., uvedu..., sestavím...
- Objevují se i další formulace např. umím..., měl jsem potíže při..., podařilo se mi,...zaujalo mě,... chtěl bych se dozvědět...

Sebehodnocení

Self-reflection	Ano	Částečně	S obtížemi	Ne
Vyhledám v cizojazyčném textu názvy zemí a zakreslím je do mapy na odpovídající místa.				
Znám alespoň 5 nových slovíček z dané oblasti.				
Dokážu sdělit 5 informací o Caesarovi v angličtině, 10 v češtině.				
Vyhledám samostatně v textu požadované informace.				
Naslouchal jsem ostatním, když jsme pracovali ve skupině.				
Ocenil jsem práci ostatních.				
Ve skupině jsme si poradili, když bylo potřeba.				

Sebehodnocení

APPENDIX 3

STUDENT'S SELF-ASSESSMENT FORM

Class: _____ Name: _____

Date: _____ Activity: _____

What I liked doing most: _____

What I didn't like or found difficult: _____

How I worked:

- on my own
 with the help of the teacher
 with the help of the other students
 with commitment
 without much commitment
 with difficulty
 without difficulty

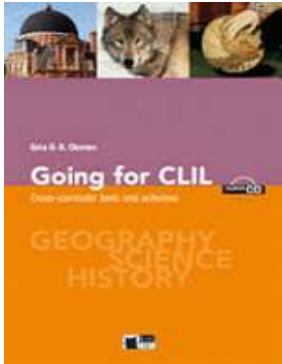
In the group

- I participated actively in the work of the group
 I let the other students take the initiative and decide
 I accepted all the suggestions of the other students without discussion
 I tried to contribute my own ideas and suggestions to the work

WHAT I CAN DO

	😊	😐	😞

Literatura - knihy

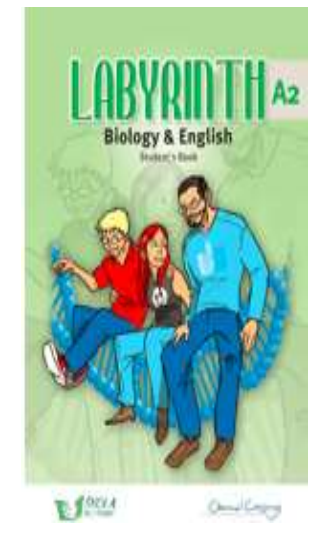
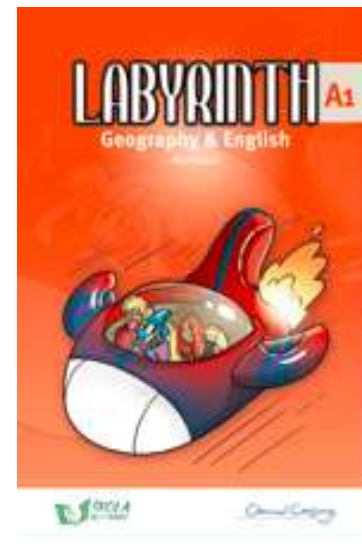
Going For CLIL with Audio CD - Clemen, Gina D. B., Black Cat Publishing 2009

Uncovering CLIL - Peeter Mehisto, Maria-Jesus Frigols, David Marsh, Macmillan 2009

Literatura - knihy

Channel Crossings – Labyrinth – výuková řada pro Ma, D, Ov, PŘ, Z pro 6.-9.třídou

Literatura - knihy

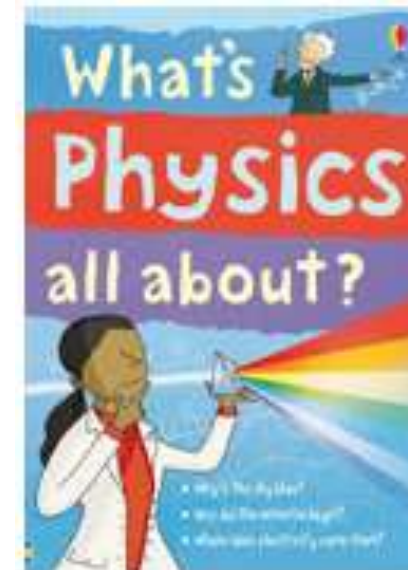
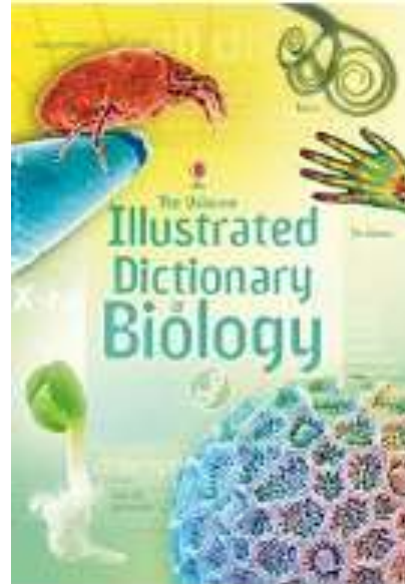
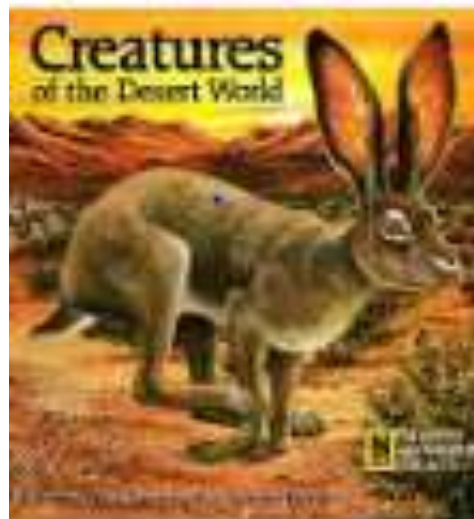
CLIL Activities – Liz Dale, Rosie Tanner,
OUP 2012

Putting CLIL into Practice - Phil Ball,
Oxford, 2015

Literatura - knihy

Knihy od nakladatelství **Usborne** a **National Geography**.

Zdroje – internet

<http://www.onestopenglish.com/clil/what-is-clil/free-sample-material/>

<https://elt.oup.com/searchresults?cc=global&selLanguage=en&searchtype=cat&fq=&q=read+and+discover>

... řada Read and Discover

Zdroje – internet

- http://www.unifg.it/sites/default/files/allegatiparagrafo/21-01-2014/teaching_maths_through_clil.pdf
- <https://www.ducksters.com/>
- <https://kids.nationalgeographic.com/>
- <https://quizlet.com/>
- <http://www.macmillan.cz/index-clil.htm#.UlqB1VPiufM>